

A makrogazdasági és költségvetési mutatók aktuális alakulása

2016. február

© Századvég Gazdaságkutató Zrt.

A tanulmány az Országgyűlés Hivatala Költségvetési Tanács szervezete megbízásából, kizárólag a Költségvetési Tanács és a Költségvetési Bizottság részére és felhasználására készült.

Főbb megállapítások

A magyar éves GDP-növekedés 2015 IV. negyedévében – jelentősen felülmúlva a várakozásokat – 3,2 százalék volt. Az ipar rendkívül erős utolsó negyedévet zárt, de a csúcsra járatot kapacitások miatt 2016-ban enyhébb dinamikára számítunk. Az építőipar több mint 8 százalékkal bővült decemberben, vagyis bekövetkezett a várt jó évvárás. A kiskereskedelmi forgalom dinamikusan bővül a fehéredés bázishatásának tompulása miatt. A munkaerőpiac tartósan bővült 2015-ben, így a munkanélküliségi ráta 6,3 százalékon zárta a tavalyi évet. Az idei januárt kedvező hiánymutatóval zárta az államháztartás, ami mögött a túlteljesülő bevételek húzódnak meg. Az infláció 0,9 százalék maradt. A monetáris politikában még nem történt változás, de egyre nagyobb a lazítás esélye.

Reálgazdaság

A KSH előzetes becslése szerint az éves **GDP-növekedés** üteme a IV. negyedévében a várakozásoknál is nagyobb mértékben javult: 3,2 százalékot tett ki. Ezzel 2015-ben 2,9 százalékkal nőtt a hazai GDP. Az előző negyedévhez viszonyított –kiigazított – növekedési ütem 1 százalékra nőtt. A gazdasági teljesítmény erősödése így megtörte a három negyedéve tartó lassú lecsúszást. A növekedés forrásait az előzetes becslés még nem tárja fel, így a kedvező adatok okairól csak sejtéseink lehetnek. Termelési oldalról elsősorban a szolgáltató szektor és az ipar élénkülése húzhatta a gazdaságot. A felhasználási oldalon meglátásunk szerint a fogyasztás lehetett a legfőbb motor, melyet a nettó export közel azonos mértékben segíthetett. Nem zárnánk ki ugyanakkor annak lehetőségét sem, hogy a beruházások kedvező évvárást produkáltak az uniós források lehívásának hajrája miatt.

Az **ipar** erősen zárta a tavalyi évet: a kibocsátás volumene éves összevetésben 9,4 százalékkal bővült. Ezzel igen erőteljes utolsó negyedévet tudhat maga mögött az ipar, amivel várhatóan jelentősen hozzájárult a GDP-növekedéshez. Az előző hónaphoz viszonyítva a termelés – szezonálisan és naptárhatással kiigazítva – 0,7 százalékkal csökkent. A kedvezőtlenebb havi indexek és a jó év/év teljesítmény ellentmondását a bázishatás oldja fel. Decemberben az exportértékesítés 13,9, a belföldi csupán 1,3 százalékkal nőtt éves összevetésben. 2015 egészében az ipar 7,5 százalékkal bővült, vagyis a várakozásunknak megfelelő mértékben. Ez a növekedés gyakorlatilag megegyezik a 2014. évben mérttel, vagyis már két éve stabilan jó teljesítményt mutat az ipar. A kapacitások csúcsra járása miatt 2016-ban ennél némiképp lanyhább növekedési ütemet valószínűsítünk.

Az **építőipar** rendkívül erős decembert produkált: 8,1 százalékkal nőtt a termelés volumene éves bázison. Ezzel teljesült azon feltevésünk, miszerint az ágazat az év végére ismét magára találhat az uniós forrásból megvalósuló projektek lezárása miatt. Kiigazítva az előző hónaphoz képest 2,3 százalékkal nőtt a kibocsátás, vagyis az elmúlt négy hónap alatt három esetben is pozitív volt a hó/hó index. Az építőipar két építményfőcsoportja jól teljesített: az épületek 3,8, az egyéb építmények kibocsátása 13,6 százalékkal nőtt. A megkötött új szerződések volumene négy hónapja bővül, decemberben 18,3 százalékkal. E kedvező folyamat ellenére – a magas bázis miatt – a teljes szerződésállomány 48 százalékkal marad el 2015 végén az egy évvel korábbtól.

A **kiskereskedelmi forgalom** éves bázisú növekedése novemberben 4,8 százalékot tett ki. A KSH decemberi első becslése a dinamika enyhe gyorsulását jelzi: az éves teljesítmény 5 százalékos volt. A korábbi hónapokhoz képesti magasabb ráta összefüggésben állhat azzal, hogy fokozatosan tompul az online pénztárgépek bevezetése okozta fehéredési hatás, vagyis kedvezőbb a bázis mértéke. Ezt

jelezheti az is, hogy az élelmiszer-kereskedelem növekedési üteme a duplájára nőtt (3,4 százalék) az előző hónaphoz mérve. Az üzemanyagok és a nem élelmiszer termékek esetében a szektor forgalmának növekedési üteme lassult, de továbbra is az utóbbi jelenti a legfőbb húzóerőt. Éves szinten nézve a kiskereskedelemben 2015-ben mért 5,6 százalékos bővülés 11 éves rekordot jelent.

A **munkaerőpiac** bővülése a tavalyi év utolsó hónapjában is folytatódott. A foglalkoztatottak és az aktívak szezonálisan kiigazított száma egyaránt emelkedett, előbbi 7, utóbbi 4 ezer fővel. Az aktivitás lassabb bővülése továbbra is demográfiai tényezőkre vezethető vissza, miközben a növekvő munkakereslet belépést ösztönző hatása nem mérséklődött. A munkanélküliségi ráta 6,3 százalékra csökkent. A novemberi intézményi statisztikák alapján az alkalmazottak száma 4 ezer fővel emelkedett, annak köszönhetően, hogy a versenyszféra ellensúlyozta a költségvetésben dolgozók számának kisebb közfoglalkoztatásból adódó visszaesését. A bruttó átlagkereset 5,3 százalékkal nőtt egy év alatt, amiben a közsféra bérrendezései mellett a versenyszféra gyorsabban növekvő bérei is közrejátszottak.

Költségvetési helyzet

Január végéig az államháztartás központi alrendszere 92,2 milliárd forintos szufficitet tudott felhalmozni. A központi költségvetés 17,6 milliárd forintos, a társadalombiztosítás pénzügyi alapjai 41,2, az elkülönített állami pénzalapok 33,4 milliárd forintos többletet mutattak. A tavalyi év januárjában az államháztartás központi alrendszere 53,8 milliárd forintos deficittel zárt, így a bázisidőszakhoz képest 146 milliárd forinttal kedvezőbb egyenleggel indul a 2016. év. A rendkívül kedvező januári adat mögött a kiemelkedően magas adóbevételek mutatkoznak meg. A magasabb bevétel beáramlás a gazdasági növekedés és a kormányzat gazdaságfehérítő intézkedésének együttes eredménye. Az uniós módszertan szerinti hiánycél 2016-ra a GDP 2 százaléka, és a bruttó GDP-arányos államadósság csökkentését tűzi ki a költségvetési törvény.

Február második hetében több olyan kormányrendelet is megjelent, amely az idei költségvetést érinti. A rendkívüli kormányzati intézkedésekre szolgáló tartalékokból 2,4 milliárd forintot és a 2015. évi költségvetési maradványból 4 milliárd forintot átcsoportosítottak a Miniszteri Kabinetirodához. A rendkívüli tartalékokból továbbá 3,3 milliárd forint a Nemzeti Fejlesztési Minisztériumhoz került, amiből 3 milliárd forint a 2024. évi olimpiai pályázat finanszírozását toldotta meg. A Modern Városok Program keretében a kulturális intézmények működtetésére Pécs részére történő többlettámogatásról és a Pécsi Tudományegyetem fejlesztéséhez szükséges források bővítéséről is rendelet született.

Monetáris folyamatok

A **fogyasztói árak** januárban éves bázison változatlanul 0,9 százalékkal nőttek; megtört a szeptember óta tartó emelkedő trend. Ennek egyik oka az áfa- és bürokráciacsökkentés. Emellett jelentősen mérsékelte az inflációt az éves szinten 5 százalékkal csökkenő üzemanyagár is. Az élelmiszerek áremelkedése gyengült, míg a legnagyobb drágulást a szeszes italok, dohányárak csoportja mutatta. Itt a következő hónapokban lassulásra számítnak, mivel a tavalyi jövedékiadó-változás fokozatosan kerül be a bázisba. A szolgáltatások inflációja 1,3–1,5 százalék körül stabilizálódott. A tartós fogyasztási cikkek áremelkedése gyorsult. Összességében így 2016-ban 1,5 százalék körül ragadhat az infláció. Az MNB januárban sem változtatott az 1,35 százalékos **alapkamaton**, de egyre valószínűbb egy újabb mennyiségi lazítás, amit a jegybanki kommunikáció is alátámaszt.